YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

2 päivänä kesäkuuta 2005 *

Asiassa C-83/03,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 26.2.2003,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Amorosi ja A. Aresu, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato M. Fiorilli, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Borg Barthet sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari) ja S. von Bahr,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun

neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40) 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole varmistanut asianmukaisesti, onko huvivenesataman rakentamista Fossacesiaan (Chieti) koskeva rakennushanke, joka kuuluu tyypiltään mainitun direktiivin liitteessä II olevaan luetteloon, luonteeltaan sellainen, että se edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aloittamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, sellaisena kuin se oli tosiseikkojen tapahtumahetkellä, seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan [joka oikeuttaa hankkeen toteuttajan ryhtymään hankkeen toteuttamiseen] myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Tässä tarkoitetut hankkeet määritellään 4 artiklassa."

3 Mainitun direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti, jos jäsenvaltiot toteavat niiden laadun sitä vaativan.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat erityisesti määritellä, että tietyntyyppiset hankkeet on arvioitava tai niille on vahvistettava arviointiperusteet tai rajat, jotka ovat tarpeen päätettäessä, mitkä liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti."

4 Direktiivin 85/337 liitteessä II olevassa 10 kohdassa, jonka otsake on "Yhdyskuntarakennetta kehittävät hankkeet", on viittaus "huvivenesatamiin".

5 Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7) säädetään osaltaan "Natura 2000" -nimisen erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäisen ekologisen verkoston perustamisesta.

6 Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on tiettyjä luontotyyppejä ja lajeja, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason

säilyttäminen asianmukaisten suojelutoimenpiteiden avulla. Tämän verkoston perustamiseksi jäsenvaltioiden on direktiivin 92/43 4 artiklan perusteella tehtävä ehdotuksia alueiksi, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi ja sitten osoittaa erityisten suojelutoimien alueina (joita yleisesti nimitetään "ehdotetuiksi yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi", jäljempänä ehdotetut SCI-alueet).

Kansallinen lainsäädäntö

7 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että huvivenesatamien osalta Italian lainsäädännössä, jolla pannaan täytäntöön direktiivi 85/337, tehdään ero sellaisten satamien, joiden vesipinta-ala on yli 10 hehtaaria tai joiden maapinta-ala on yli 5 hehtaaria tai joiden laiturien pituus on yli 500 metriä, ja sellaisten satamien välillä, jotka eivät ylitä mainittuja rajoja. Ainoastaan ensiksi mainittujen katsotaan olevan sellaisia, että mainitussa direktiivissä säädetty arviointimenettely on ehdottomasti pakollinen. Jälkimmäiset tutkitaan tapauskohtaisesti sen selvittämiseksi, onko tällaisen menettelyn aloittaminen tarpeen.

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

8 Ympäristönsuojelujärjestöjen saatettua asian komission tietoon komissio pyysi Italian viranomaisilta tietoja huvivenesataman rakentamisesta Fossacesiaan, Abruzzien alueelle (jäljempänä alue). Tälle rakennushankkeelle oli näet myönnetty lupa

arvioimatta sen ympäristövaikutuksia tai edes varmistumatta siitä, oliko tällainen arviointi tehtävä.

9 Italian viranomaisten vastauksessaan antamista tiedoista ilmenee, että asiassa oli kyse 391 paikan huvivenesatamasta, jonka kokonaispinta-ala on 59 825 m^2 ja johon kuului muun muassa 398-paikkainen pysäköintialue, eri palveluja ja ostoskeskus. Komissio korostaa, että rakennushanke sijaitsee kokonaan direktiivissä 92/43 tarkoitetun Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro -nimisellä ehdotetulla SCI-alueella, joka on yksi Abruzzien saariston parhaiten säilyneistä luonnonalueista.

10 Komissio huomauttaa, että aluehallinto myönsi lopullisen rakennusluvan 9.6.1999. Italian viranomaisten tietojen mukaan aluehallinto vahvisti 27.1.2000 annetulla alueellisella asetuksella nro 14/2000, että hankkeeseen ei tarvinnut soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, koska se ei ylittänyt Italian lainsäädännössä säädettyä rajoja, joiden ylittyessä mainittua menettelyä sovelletaan automaattisesti. Komission mukaan aluehallinto teki tämän arvioinnin sen jälkeen, kun ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä alueellinen koordinointikomitea (jäljempänä alueellinen koordinointikomitea) oli 21.1.2000 antanut puoltavan lausunnon eli lausunnon nro 2/92 hankkeen laatua koskevan tutkimuksen jälkeen, ja lausunnossa todettiin, ettei tällaista arviointia tarvittu.

11 Koska Italian tasavallan esittämä selvitys ei vakuuttanut komissiota, se kehotti Italian tasavaltaa 29.10.2001 päivätyllä kirjeellä esittämään mainittua päätöstä, jonka mukaan hankkeeseen ei sovelleta tällaista arviointia, koskevat huomautuksensa.

12 Koska komissio ei saanut vastausta Italian viranomaisilta, se osoitti niille 27.6.2002 perustellun lausunnon, jota se kehotti niitä noudattamaan kahden kuukauden määräajassa.

13 Koska nämä viranomaiset eivät vastanneet komissiolle, se päätti nostaa tämän kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa.

Kanne

Asianosaisten lausumat

14 Komissio katsoo, että toimivaltaiset viranomaiset eivät ole direktiivin 85/337 kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön mukaisesti varmistaneet asianmukaisesti sitä, edellyttääkö Fossacesian huvivenesataman rakentaminen ympäristövaikutusten arviointia. Mainittujen viranomaisten tätä koskevan kielteisen arvioinnin perustelujen puuttumisen tai riittämättömyyden sekä sen seikan johdosta, että arviointi on tehty rakennusluvan myöntämisen jälkeen, komissio katsoo, että direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohtaa ei ole sovellettu oikein.

15 Italian hallitus myöntää, että alueellisen koordinointikomitean 21.1.2000 antama lausunto sekä 27.1.2000 annettu alueellinen asetus, jolla poistetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeellisuus, on perusteltu puutteellisesti. Se myöntää myös, että nämä säädökset on annettu rakennusluvan myöntämisen jälkeen.

16 Se vetoaa kuitenkin alueellisen koordinointikomitean myöhempään, seikkaperäiseen ja myönteiseen lausuntoon, johon liittyy ehdotuksia, joilla on tarkoitus muun muassa poistaa tietyistä jo suoritetuista töitä aiheutuneita haittoja. Se ilmoittaa myös huomauttaneensa alueelle siitä, että jos ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä päädyttäisiin lopulta kielteiseen kantaan, olisi tutkittava alkuperäisen tilan palauttamisen mahdollisuudet. Italian hallitus lisää, että riippumatta siitä, mikä arviointimenettelyn tulos on, on ryhdyttävä kyseistä ehdotettua SCI-aluetta koskeviin toimenpiteisiin huvivenesataman alueessa menetetyn säilyttämiseksi tai löytämiseksi muualta.

17 Italian hallitus esittää kuitenkin, että huvivenesataman ympäristövaikutusten arviointi on tarpeellinen ainoastaan siltä osin kuin arvioidaan sen vaikutuksia Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro -nimiseen ehdotettuun SCI-alueeseen. Tämä arviointi on sen mukaan tehty jälkikäteen alueellisen koordinointikomitean toisen lausunnon yhteydessä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

18 Direktiivin 85/337 tarkoituksena on, kuten sen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, ottaa käyttöön yksityisten ja julkisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnin yleisiä periaatteita tavoitteena täydentää ja yhtenäistää merkittäviä ympäristövaikutuksia todennäköisesti aiheuttavien hankkeiden suunnittelua sääntelevät lupamenettelyt.

19 Tietyntyyppisten hankkeiden osalta direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohdassa jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa määrittää, edellyttääkö hankkeen laatu ympäristövai-

kutusten arviointimenettelyn soveltamista. Tätä harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin näiden valtioiden mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetty velvollisuus soveltaa tällaista arviointia hankkeisiin, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia (ks. vastaavasti asia C-72/95, tuomio 24.10.1996, Kraaijeveld ym., Kok. 1996, s. I-5403, 50 kohta).

20 Kun jäsenvaltio käyttää direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädettyä mahdollisuutta ja määrittää yleiset säännöt sen arvioimiseksi, onko mainitun 4 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluviin hankkeisiin sovellettava ennen luvan myöntämistä niiden ympäristövaikutusten alustavaa arviointia, näiden sääntöjen rikkominen merkitsee välttämättä direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan säännösten, luettuina yhdessä, noudattamatta jättämistä.

21 Tässä asiassa on riidatonta, että aluehallinto on myöntänyt luvan huvivenesataman rakentamiseen Fossacesiaan ennen mainitun, Italian lainsäädännössä edellytetyn hankkeen ympäristövaikutusten arvioimisen tarpeellisuutta koskevan tapauskohtaisen, alustavan tutkimuksen suorittamista. Näin ollen ilman, että olisi tarpeen lausua tällaista tarpeellisuutta koskevan myönteisen tai kielteisen päätöksen perustelemista koskevista vaatimuksista, on todettava, että aluehallinto ei ole noudattanut direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohdan säännöksiä luettuina yhdessä sen 2 artiklan 1 kohdan kanssa.

22 Vaikka on totta, että tässä asiassa yhteisön oikeuden rikkominen merkitsee myös jäsenvaltion, jonka alueella rikkominen on tapahtunut, yhteisön oikeuden mukaisesti antaman kansallisen oikeuden rikkomista ja että tämä olisi hyvin todennäköisesti voitu todeta kansallisia oikeussuojakeinoja käyttämällä, merkitsee tämä jäsenvaltion julkisyhteisön tekemä rikkominen sitä, että mainittu valtio on jättänyt täyttämättä jäsenyysvelvoitteensa EY 226 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

23 Edellä esitetystä seuraa, että Italian tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska aluehallinto ei ole varmistanut asianmukaisesti, onko huvivenesataman rakentamista Fossacesiaan koskeva rakennushanke, joka kuuluu tyypiltään mainitun direktiivin liitteessä II olevaan luetteloon, luonteeltaan sellainen, että se edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aloittamista.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Italian tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Italian tasavalta ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska Abruzzien alue ei ole varmistanut asianmukaisesti, onko huvivenesataman rakentamista Fossacesiaan (Chieti) koskeva rakennushanke, joka kuuluu tyypiltään mainitun direktiivin liitteessä II olevaan luetteloon, luonteeltaan sellainen, että se edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aloittamista.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset